

ЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛАНДШАФТНО-АРХІТЕКТУРНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЙ ШКІЛ

Клочко А. С., студентка; Яхненко О. М., асистент

Озеленення населених місць є складовою частиною ландшафтної архітектури, головне завдання якої формування міського ландшафту як об'ємно-просторового середовища, що володіє певними екологічними, функціональними й естетичними якостями.

Із природних компонентів міського ландшафту особливо велике значення мають зелені насадження, які в теорії й практиці будь-якого містобудування розглядаються як невід'ємна й досить важлива складова частина загального комплексу заходів щодо планування, забудови й благоустрою населених місць.

Поряд з великими масивами насаджень - парками й лісопарками, складовою частиною системи озеленення міст є насадження житлових районів і мікрорайонів, у тому числі насадження на територіях шкіл.

Школи - невід'ємна частина житлового масиву. Діти молодшого, середнього та старшого шкільного віку проводять практично більшу частину дня у шкільній установі, тому ефективність їхнього навчання та виховання і самопочуття багато в чому залежить від оточуючого середовища.

Предметне оточення має величезне значення для розвитку активності дітей, формування їхнього ініціативної поведінки й творчості. У зв'язку із цим побудова предметно-розвиваючого середовища потрібна відповідати певним правилам: комфортність і безпека обстановки, забезпечення багатства сенсорних вражень, забезпечення самостійної індивідуальної діяльності, забезпечення можливості для дослідження.

Територія шкіл планується з врахуванням екологічних, мікрокліматичних, санітарно-гігієнічних вимог, особливо враховуючі потреби дитячого організму.

Загальноосвітні школи розташовують на території житлової забудови на відокремлених ділянках, не ближче 25 м від червоної лінії з радіусом обслуговування не більше 750 м. При цьому шляхи підходів учнів до шкіл не мають перетинатися з проїжджою частиною магістральних доріг в одному рівні.

Під пришкільну ділянку відводиться досить значна площа - до 1 - 1,5 га. На ділянці мають бути передбачені спортивні майданчики для рухливих ігор, майданчик для метеорологічних досліджень, ділянка для дослідної роботи рослинами: овочами, зерновими (технічними) і квітковими культурами. Часто при школі закладають плодовий сад. Невелика територія має бути відведена для господарського двору. Вся остання площа відводиться під озеленення.

Щоб уникнути великого розчленування території, приміщення школи краще розташовувати в одному із боків ділянки.

Будівлю школи розміщують на ділянці з таким розрахунком, щоб вікна класів не були обернені на північ, а в південних районах і на захід, а сама будівля школи виступала від кордону ділянки на 15 м.

Створення оптимальних екологічних, мікрокліматичних та санітарно-гігієнічних вимог можливе лише з використанням на території школи правильного озеленення, лише правильна організація території може забезпечити необхідний рівень інсоляції і провітрювання шкільної ділянки. Тут зелені насадження, крім санітарно-гігієнічних і архітектурних функцій, мають також важливу пізнавальну, здатну сприяти виконанню навчальної програми.

Оптимальна кількість дерев і чагарників на 1 га пришкільної ділянки, як показує практика проектування, складає 100-200 дерев і 1200-1500 чагарників. Дерева висаджують не ближче 10 м, а чагарники - не ближче 5 м від будівлі школи. Як правило, озеленені ділянки займають 40 - 45% території школи.

Розмаїття асортименту деревно-чагарникових порід, трав'яних і культурних рослин має служити своєрідним навчальним наочним матеріалом. При виборі порід рослин, а також при їх розміщенні необхідно звертати увагу і на поліпшення мікрокліматичних умов. Крім того, за допомогою насаджень створюються затінені ділянки для відпочинку і спокійних занять.

Посадки дозволяють ізолювати один від одного різні за призначенням території і відгороджують пришкільну ділянку від прилеглих вулиць.

Великої уваги вимагає благоустрій ділянки — організація відведення зливових вод, мощення доріжок, правильна організація спортивних майданчиків.

У місті з щільною забудовою можливе більш комплексне вирішення планування шкільних ділянок.

На шкільних ділянках не можна використовувати колючі і отруйні рослини, а також рослини, що мають насіння із волосистими лусочками.

В шкільних насадженнях мають переважати аборигенні види. Екзоти слід висаджувати групами і поодинокі, поблизу доріжок і майданчиків для кращого їх огляду. Це мають бути своєрідні арборетуми (дендрарії), де шкільна молодь пізнаватиме багате біорізноманіття світу.

Квіти і декоративні чагарникові рослини розташовують уздовж прогулянкових алей і доріжок, біля проїздів, довкола майданчиків відпочинку і на інших добре експонованих ділянках.

Вертикальне озеленення служить захистом від перегріву стін південної і південно-західної орієнтації і декоративною прикрасою.

Список літератури

1. Кучерявій В.П. Озеленення населених місць – Львів: Світ, 2005.
2. Рубців Л. І. Дерева і чагарники в ландшафтній архітектурі – К.: Наукова думка, 1977.

Сучасні технології у промисловому виробництві: матеріали науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету технічних систем та енергоефективних технологій, м. Суми, 23-26 квітня 2013 р.: у 2-х ч. / Ред.кол.: О.Г. Гусак, В.Г. Євтухов. - Суми : СумДУ, 2013. - Ч.2. - С. 191-192.